

wanneer twee voordrachten voor de benoeming van een bepaalde leerkracht afgewezen waren, zelf tot die benoeming over te gaan (daarmee was dus 'de lacune' uit de eerste benoemingsverordening gedicht), de tweede gaf hem het recht, hoofdinspecteurs en inspecteurs van het onderwijs te ontslaan en hetzelfde te doen met leerkrachten, 'wanneer zij op de hun toevertrouwde leerlingen een invloed uitoefenen welke in strijd is met het belang van een voorspoedige ontwikkeling van het Nederlandse schoolwezen.'

Uiteraard hadden de Schoolraad en het moderamen van de Vereniging voor Christelijk Volksonderwijs zich weer op het standpunt kunnen plaatsen dat zij pas tot verzet zouden overgaan wanneer bleek dat van Dam van die nieuwe bevoegdheden op onaanvaardbare wijze gebruik zou maken, maar dat werd, nu de bezetter zijn offensief zo duidelijk voortzette, een inadequate reactie geacht. Het tijdstip leek gekomen om van Dam mee te delen dat het protestants onderwijs zijn nieuwe bevoegdheden niet erkende en dus niet bereid was, zich aan de tweede benoemingsverordening te conformeren. Sterker nog, nu moest ook het zich schikken in de eerste benoemingsverordening een einde nemen: wilde men voorkomen dat van Dam eigen kandidaten ging benoemen, dan diende men hem (d.w.z. de inspecteurs die namens het departement optraden) bij de benoemingen te negeren. Er werd dus een circulaire aan alle schoolbesturen opgesteld waarin hun verzocht werd, van Dam zwart op wit te berichten dat zij voortaan alle benoemingen buiten de inspecties en het departement om zouden doen, en met een brief van 2 februari¹ werd door de Schoolraad en de Vereniging voor Christelijk Volksonderwijs aan van Dam duidelijk gemaakt wat hem te wachten stond. Voorzitter en secretaris van de Schoolraad, dr. G. P. van Itterzon en mr. Hangelbroek, en voorzitter en secretaris van de Vereniging voor Christelijk Volksonderwijs, prof. Aalders en J. C. Ligtvoet, deden aan de secretaris-generaal weten dat de bestuurders van de christelijke scholen nu 'geen keuze' meer hadden:

'Voor hen is werkelijkheid het Schriftwoord dat zij Gode meer zullen gehoorzamen dan de mensen. En daarin weten zij zich in onwrikbare overtuiging één met het personeel hunner scholen en met de christenouders, wien het geestelijk welzijn hunner kinderen boven alle aardse goederen ter harte gaat.'

Een overeenkomstige brief, iets scherper nog, werd van Dam toegezonden door het bestuur van de Bond van Verenigingen voor Christelijk voorbereidend-hoger en middelbaar onderwijs; voorzitter van dit bestuur was prof. mr. V. H. Rutgers, op verzetsgebied een van de meest actieven in het

¹ Tekst in Touw: *Het verzet der Hervormde Kerk*, dl. II, p. 62-64.